

Aan
Leden van het Veiligheidsberaad

Van
Ondersteuning Veiligheidsberaad

Datum
5 juni 2024

Samenvatting commissiedebat Nationale veiligheid, brandweer en crisisbeheersing 4 juni 2024

Stand van zaken uitspraak EU onderscheid vrijwilligers en beroeps

Mw. Michon-Derkzen (VVD) vraagt de voortgang op de ontwikkeling om te komen tot onderscheid tussen een brandweervrijwilliger en een beroepskracht vanwege EU-regelgeving.

De minister antwoordt dat het ministerie van SZW een verkenning uitvoert naar de oplossing voor deze juridische problemen. Zodra deze verkenning is afgerond wordt de Kamer daarover geïnformeerd. De termijn waarop de verkenning beschikbaar komt, is nog onbekend. Een verzoek om een uitzonderingsmogelijkheid hierop vanwege het brandweerstelsel in Nederland bij de EU heeft niets opgeleverd. De minister zegt toe om dit gehele vraagstuk, inclusief de achtergrond en historie ervan in een brief aan de Kamer toe te lichten.

Vrijwilligers

Vanuit de BBB, VVD en SP worden vragen gesteld over vrijwilligers in relatie tot een tekort aan vrijwilligers en de werving van nieuwe vrijwilligers.

De minister meldt dat er een kleine terugloop is te zien in het aantal brandweervrijwilligers, maar dat er grote verschillen zijn per veiligheidsregio en per brandweerpost. Voor het werven van nieuwe brandweervrijwilligers start in het najaar een landelijke campagne. Voor het werven van vrouwelijke vrijwilligers betrekken de veiligheidsregio's de onderzoeksresultaten om vrouwen beter te bereiken. Denk daarbij aan andere benadering in taalgebruik en beeld of laagdrempelige stages.

Onderzoeken inspectie naar slagkracht en naar complexe incidenten

Dhr. van Nispen (SP) maakt zich zorgen over de slagkracht van de brandweer en vraagt zich af of de brandweer nog wel in staat is complexe incidenten te bestrijden, gezien de bezuinigingen op de brandweer.

De minister antwoordt dat de inspectie een onderzoek heeft gestart naar de slagkracht van de brandweer. Ook doet de inspectie onderzoek in hoeverre de brandweer is voorbereid op zeer complexe incidenten. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, wordt de Kamer hierover geïnformeerd.

Bovenregionale incidenten

Mw. Michon-Derkzen (VVD) vraagt in relatie tot de wetsevaluatie naar de kwetsbaarheid bij bovenregionale incidenten en hoe hiermee wordt omgegaan, mede met het oog op het risico op natuurbranden, waarbij al snel sprake is van een bovenregionaal incident.

De minister antwoordt dat JenV de regie heeft in het proces over hoe om te gaan met

bovenregionale incidenten. Uitgangspunt daarbij is dat de brandweer lokaal is belegd en regionaal is uitgewerkt. Voor bovenregionale incidenten komt er een landelijk systeem om de bijstand te borgen. Dit systeem wordt uitgewerkt in een landelijk dekkingsplan, waarin staat waarop men regionaal kan rekenen wat bijstand betreft en wat de veiligheidsregio's zelf leveren ten behoeve van bijstand.

Landelijke regie op de brandweer

Dhr. van Nispen (SP) vraagt de minister om reflectie op het ontbreken van een goede democratische structuur op de brandweer.

De minister legt uit dat 95% van de taken van de veiligheidsregio lokaal zijn belegd en dat daarom lokale inbedding van belang is. De afhandeling daarvan loopt goed en de minister is daarom terughoudend met het voeren van landelijke regie. Op een aantal elementen zoals bijvoorbeeld PTSS loopt dit knel. De minister wil op die thema's zoeken naar een balans en spreekt hierover met het Veiligheidsberaad om te bezien op welke wijze de krachten gebundeld kunnen worden.

PTSS

Vanuit alle partijen roepen op om PTSS als beroepsziekte bij de brandweer te erkennen. Daarnaast wordt de zorg uitgesproken over het gebrek aan een landelijke regeling voor brandweermensen die uitgevallen zijn met PTSS. Daarnaast doen enkele partijen een pleidooi om te komen tot één landelijke regeling voor alle geüniformeerde beroepen. Om dit te realiseren roepen zij de minister op om invulling te geven op haar stelselverantwoordelijkheid, ook financieel.

De minister heeft in maart met het Veiligheidsberaad gesproken over PTSS. De veiligheidsregio's hebben toegezegd om met een landelijke modelregeling te komen die gelijk is voor zowel brandweervrijwilligers als beroepskrachten. Deze modelregeling wordt in oktober 2024 met de minister besproken. Zodra de modelregeling gereed is, informeert de minister de Kamer hierover. De minister geeft aan dat de financiering van deze regeling een werkgeversverantwoordelijkheid is.

Vuurwerk

Vanuit alle partijen worden zorgen geuit over de opslag van consumentenvuurwerk in woonwijken. De kabinetsreactie op het rapport van de Universiteit Twente wordt gemist. De partijen zijn van mening dat opslagplaatsen van consumentenvuurwerk niet in woonwijken behoren en vragen om regelgeving hieromtrent, gezien de ernstige risico's die omwonenden lopen.

De minister geeft aan dat de risico's inzake opslag en transport van vuurwerk de verantwoordelijkheid is van lenW. Het kabinet komt nog voor de zomer met een reactie op het onderzoeksrapport van de Universiteit Twente. Daarnaast geeft de minister aan dat de brandweer haar blusinstructies heeft aangepast naar aanleiding van het onderzoek.

Loopbaanbeleid brandweer

Er worden vragen gesteld of het loopbaanbeleid, waarbij brandweerpersoneel maximaal 20 jaar wordt ingezet, niet nu al kan worden herzien. Het onderzoek naar duurzame inzetbaarheid van de Universiteit Maastricht duurt te lang. De kamerleden willen niet wachten tot 2026, maar willen nu al ruimte om te kunnen afwijken van het ingezette beleid. De minister legt uit dat het loopbaanbeleid is vastgelegd in de CAO, die overeen is gekomen met de werkgevers en de bonden. Het onderzoek naar duurzame inzetbaarheid van de Universiteit Maastricht wordt in 2026 opgeleverd. In de tussentijd mag er onder voorwaarden uitzonderingen worden gemaakt. De minister zal per brief toelichten wat deze voorwaarden zijn.

Alerteren

GroenLinks-PvdA, CDA, VVD, SP en NSC voeren een pleidooi voor het behoud van de WAS-palen, mede vanuit het oogpunt van de actuele geopolitieke situatie. NL Alert werkt maar is ook kwetsbaar voor cyberaanvallen. Een systeem als het WAS, werkend op de techniek van het stenen tijdperk, kan daarbij een goede terugval optie zijn.

De minister geeft aan dat naar aanleiding van de ingediende moties over het afschaffen van de WAS-palen twee onderzoeken in gang zijn gezet. Eén onderzoek voert JenV samen met Defensie uit en heeft betrekking op hybride oorlogsvoering in relatie tot alarmering.

Daarnaast wordt er een onderzoek uitgevoerd naar alarmering bij hoog risico locaties. De resultaten van deze onderzoeken worden opgenomen in de weerbaarheidsbrief die na de zomer aan de Kamer wordt verzonden.

C2000

BBB, GroenLinks-PvdA en SP spreken hun bezorgdheid uit over de constatering van de AC-ICT inzake de vernieuwing van C2000 en over de geconstateerde dekkingsproblemen. De minister deelt de bevindingen en de conclusies van de AC-ICT, maar geeft tegelijkertijd aan dat stoppen van het vernieuwingstraject geen optie is. Het huidige systeem moet toekomstbestendiger en dreigt vast te lopen. Om deze problemen op te lossen heeft de minister een kwartiermaker aangesteld om een stevig fundament onder de vernieuwing van C2000 te leggen. De kwartiermaker gaat aan de slag met het creëren van draagvlak bij alle betrokken partijen om te komen tot een transitiepad.

Wat betreft de huidige dekkingsproblemen heeft de minister de LMS de opdracht gegeven om zo spoedig mogelijk tot een oplossing te komen bij alle 64 locaties met dekkingsproblemen. Deze opdracht is met spoed uitgezet omdat het, het welzijn van de hulpverleners betreft. Voor de dekkingsproblemen in de natuurgebieden is de minister in gesprek met LNV en IPO.

Pilots zorgcoördinatie

Mw. Michon-Derkzen (VVD) spreekt haar zorgen uit over de pilots die plaatsvinden in de meldkamer in relatie tot zorgcoördinatie. Ze benadrukt het belang van multidisciplinaire samenwerking in de meldkamer, zeker gezien de problemen die de politie momenteel ervaart in verband met verwarde personen. Mw. Michon-Derkzen maakt zich zorgen over de terugtrekkende beweging van de witte kolom.

De minister geeft aan dat er geen centralisten zijn weggehaald uit de meldkamer. Wel benoemt zij de problemen die VWS ervaart met de zorgcontinuïteit in de acute zorg en dat VWS zoekt naar oplossingen hiervoor. Hiertoe worden pilots opgestart. De minister benadrukt dat er juist vanwege die multidisciplinaire samenwerking in de meldkamer voorwaarden zijn meegegeven aan deze pilots zorgcoördinatie.

Overig

Tenslotte is er aandacht gevraagd voor inzet van bedrijven bij crisisbeheersing, gelijkmatige financiële ondersteuning voor search-teams, het kwantum veilig maken van kritieke systemen, leergang nationale veiligheid.

De minister komt hier in een verzamelbrief op terug.

Toezeggingen:

De minister van Justitie en Veiligheid heeft de volgende toezeggingen gedaan:

- In de voortgangsbrief aan de Kamer (najaar van 2024) komt de minister terug op:
 - maatregelen die genomen worden om meer vrouwelijke vrijwilligers bij de brandweer aan te trekken;
 - het 20-jaar-beleid en de mogelijke uitzonderingen daarop;
 - de motie Van Nispen inzake het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek;
 - de toekomstvisie met transitiepad van de vernieuwing missiekritische communicatie;
 - kwantumveiligheid van vitale systemen.
- De minister informeert de Kamer in het najaar van 2024 over het onderzoek dat het ministerie van SZW uitvoert naar het juridisch kader van vrijwilligers bij de brandweer en de stand van zaken daarop.
- De minister deelt de landelijke modelregeling PTSS brandweer in het najaar van 2024 met de Kamer.
- De minister komt samen met de staatssecretaris van I&W voor de zomer van 2024 met een concrete reactie te komen op de blusinstructie, naar aanleiding van de uitgevoerde onderzoeken naar veilig optreden bij vuurwerk.
- De minister gaat in de brief naar aanleiding van het rapport van de adviesraad inzake weerbaarheid, te ontvangen na de zomer van 2024, in op de uitbreiding van leergangen.